Onderzoeksrapport

Taskforce TBS 2012

Den Haag, december 2012

Taskforce TBS:

dhr. mr. R.G.A. Beaujean, stafbureau LOVS

mw. mr. K. Bruil, gerechtshof Arnhem

mw. mr. C.A.M. Eijgenraam, arrondissementsparket ‘s-Gravenhage

dhr. mr. A.M. van Gorp, rechtbank Arnhem

mw. mr. N.C. Laatsch, stafbureau LOVS

mw. mr. A.M.M. van Leuven, rechtbank Amsterdam

dhr. F.J.M. Nouws, rechtbank Breda

mw. mr. drs. S.A.P. van der Schaaf, arrondissementsparket Amsterdam

dhr. mr. G.H.M. Smelt, rechtbank ‘s-Gravenhage

mw. mr. A.H.L. van de Ven, ressortsparket Arnhem

VOORWOORD

Op 31 juli 2012 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in een arrest[1] geoordeeld dat uit de artikelen 38e Sr en 359, zevende lid, Wetboek van Strafvordering (Sv) volgt dat verlenging van een TBS-maatregel na een periode van vier jaar slechts mogelijk is als de rechter in het vonnis waarbij die maatregel is opgelegd expliciet heeft overwogen dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (een 'geweldsdelict'). Wordt niet aan dit vereiste voldaan, dan mag de TBS-maatregel met dwangverpleging na ommekomst van die periode van vier jaar niet opnieuw worden verlengd.

Naar aanleiding van dit arrest en de daarop volgende beslissingen van de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem[2] heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie –gezien het maatschappelijke belang van deze kwestie en om de minister, die belast is met de tenuitvoerlegging van de maatregel, het Openbaar Ministerie en de klinieken in staat te stellen zich adequaat te kunnen voorbereiden op mogelijke consequenties van deze jurisprudentie voor de (verdere) tenuitvoerlegging– de Raad voor de rechtspraak verzocht om een onderzoek in te stellen en na te gaan of er vergelijkbare zaken zijn.

Door de Raad voor de rechtspraak is vervolgens in nauwe samenwerking met het Landelijk Overleg van Voorzitters van de Strafsectoren van de gerechtshoven en de rechtbanken (LOVS) een Taskforce TBS ingesteld, die als taak heeft het onderzoeken van alle dossiers waarin een TBS-maatregel is opgelegd voor zover deze maatregel nog niet is beëindigd. Het College van procureurs-generaal heeft voor dit onderzoek een aantal medewerkers van het Openbaar Ministerie ter beschikking gesteld.[3]

De Taskforce TBS heeft in de periode van 26 november tot en met 5 december 2012 in totaal 2396 dossiers van TBS-gestelden onderzocht aan de hand van de criteria die volgen uit het EHRM-arrest en de beslissingen van de Penitentiaire Kamer te Arnhem. Het onderzoeksrapport van de Taskforce TBS ligt voor u.

De Taskforce is dhr. mr. W. Vernes, mw. E. Havinga en mw. N. Rowell en hun collega's van de Dienst Justitiële Inrichtingen bijzonder erkentelijk voor hun hulp en geboden faciliteiten. Zonder hun medewerking was het onderzoek niet mogelijk geweest. Dat geldt ook voor de geboden hulp vanuit de rechtbanken en gerechtshoven. Vanuit deze gerechten is de Taskforce voorzien van aanvullende gegevens die nodig waren om het onderzoek te kunnen voltooien.

Het onderzoek is begeleid door een commissie, bestaande uit:

- dhr. mr. Y.A.J.M. van Kuijck, gerechtshof Arnhem
- dhr. mr. G.J. de Haas, ressortsparket Arnhem/Leeuwarden
- dhr. mr. R.G.A. Beaujean, stafbureau LOVS

De Taskforce bedankt de begeleidingscommissie voor de begeleiding voorafgaand en tijdens het onderzoek. Aan de hand van een werkinstructie, vragenlijsten en een stroomschema heeft de begeleidingscommissie het onderzoek richting kunnen geven.

De Taskforce TBS

[1] EHRM 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland).

[2] In het bijzonder hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788 (evidentiecriterium), hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 (TBS met voorwaarden) en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685 (vervolging aangevangen vóór 15 januari 1994).

[3] Deelname van het Openbaar Ministerie aan de Taskforce impliceert uiteraard niet dat de officier van justitie in zijn vorderingsbeleid in TBS-zaken gebonden is aan de onderzoeksresultaten van de Taskforce. De (verlengings)rechter is dat evenmin bij de beoordeling van een vordering tot verlenging van de TBS.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD		2
1.	Inleidende opmerkingen	4
1.1	De relevante wettelijke voorschriften	4
1.2	De relevante jurisprudentie	5
1.3	De bevindingen van de Taskforce	6
2.	Zaken die nadere aandacht vragen	8
3.	Samenvatting	11
BIJLAGEN		12
I.	Toepasselijke wettelijke voorschriften	
II.	Instructie TBS-onderzoek	
III.	Stroomschema TBS-onderzoek	
IV.	Vragenlijst Taskforce TBS	
V.	Lijsten A-1, A-2, B, C en D	

1. Inleidende opmerkingen

De onderzoeksopdracht van de Taskforce TBS is om, aan de hand van de criteria die volgen uit recente jurisprudentie[4], te signaleren voor welke lopende TBS-zaken[5] deze jurisprudentie mogelijk consequenties heeft voor wat betreft de (verdere) tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel.

Leden van de Taskforce hebben op tijdstippen in de periode van 26 november tot en met 5 december 2012 in het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen te 's-Gravenhage in totaal 2396 dossiers[6] van TBS-gestelden onderzocht in het geautomatiseerde systeem Centraal Digitaal Depot (CDD+). In de digitale dossiers van CDD+ zijn onder meer opgenomen: het vonnis of arrest waarbij de TBS-maatregel (met dwangverpleging of met voorwaarden) is opgelegd, alle beslissingen die verband houden met de verlenging, omzetting en voorwaardelijke beëindiging van de TBS-maatregel alsmede de rapportages pro justitia die daaraan telkens vooraf zijn gegaan.

Het onderzoek vond plaats aan de hand van een instructie van de begeleidingscommissie (zie **bijlage II**), een stroomschema (zie **bijlage III**), een vragenlijst (zie **bijlage IV**) en een overzicht van dossiers van TBS-gestelden. De Taskforce heeft de zaken onderzocht door een controle van de in CDD+ opgenomen vonnissen en arresten. In die gevallen waarin relevante gegevens in het digitale dossier ontbraken, heeft de Taskforce uit andere –wel beschikbare– gegevens kunnen putten. In een aantal gevallen is aan de gerechten gevraagd om de Taskforce te voorzien van ontbrekende gegevens.

1.1 De relevante wettelijke voorschriften

De (totale) duur van een TBS-maatregel met dwangverpleging mag een periode van vier jaar niet te boven gaan, tenzij die maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr). In het laatste geval is de totale duur van de TBS niet in tijd beperkt en kan de termijn van de TBS telkens worden verlengd, wanneer de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen die verlenging eist (art. 38e lid 3 Sr). Art. 359, zevende lid, Sv schrijft voor dat als de TBS-maatregel met dwangverpleging is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, het vonnis (of arrest) dit onder opgave van redenen dient aan te geven.

[4] De uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens van 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland) en de beslissingen van de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem. In het bijzonder hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788, hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685.

[5] Vonnissen of arresten waarbij onherroepelijk een TBS-maatregel is opgelegd, voor zover die maatregel nog niet is beëindigd.

[6] Het overzicht van TBS-gestelden dat door de Taskforce als uitgangspunt bij het onderzoek is gebruikt, geeft de op 26 november 2012 lopende TBS-maatregelen (met dwangverpleging en met voorwaarden) weer. Tussen 26 november 2012 en 7 december 2012 (einddatum onderzoek) verkeerden mogelijk nog TBS-opleggingen in de administratieve afhandelingsfase bij de parketten. Deze zaken waren om die reden toen nog niet bekend in CDD+. Na het onherroepelijk worden van een combinatievonnis duurt het gemiddeld één tot twee maanden voor het dossier door DJI wordt ontvangen en verwerkt. Gedurende het onderzoek zijn mogelijk enkele maatregelen beëindigd. Die beëindiging is niet in dit rapport verwerkt. Tijdens het onderzoek bleek bovendien dat de TBS-maatregel in een aantal van de in het onderzoeksbestand opgenomen dossiers al vóór aanvang van het onderzoek was beëindigd. Deze dossiers zijn door de Taskforce wel bekeken, maar –gegeven de onderzoeksopdracht– niet in het rapport verwerkt.

1.2 De relevante jurisprudentie

De Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem heeft in zijn beslissing van 30 mei 2011[7] overwogen dat de vraag of de TBS-maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen in de eerste plaats dient te worden beoordeeld door de rechter die de maatregel oplegt. Deze dient zich daar ingevolge artikel 359, zevende lid, Sv in de uitspraak expliciet en onder opgave van redenen over uit te laten. Volgens die beslissing van het hof komt echter ook aan de verlengingsrechter (in hoger beroep) de bevoegdheid toe zich (opnieuw en al dan niet in afwijking van de rechter die de maatregel heeft opgelegd) over deze vraag uit te laten en daarmee te bepalen of er sprake is van een al dan niet gemaximeerde terbeschikkingstelling. Er is hier sprake van een zogenaamde 'volle toets'.

Met zijn beslissingen van 30 mei 2011 en 16 mei 2012[8] heeft het hof verder een meer beperkte uitleg gegeven aan het begrip *"misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen" ("een geweldsdelict"),* in het bijzonder in het geval van het misdrijf "bedreiging" dan wel van delicten waarbij de bedreiging slechts een delictsbestanddeel is. In zijn algemeenheid is voor het kwalificeren als geweldsdelict van het misdrijf als bedoeld in art. 285 Sr ("bedreiging") vereist dat een dreigende uiting voorafgegaan, vergezeld, of gevolgd is door niet-verbaal handelen dat naar zijn aard agressief is jegens de bedreigde. Te denken valt bijvoorbeeld aan het tonen van een wapen of het met een auto inrijden op een persoon. Is niet aan dit criterium voldaan, dan is de totale duur van de maatregel tot terbeschikkingstelling in beginsel gemaximeerd op vier jaren (art. 38e lid 1 Sr). Anders dan in het geval van uitsluitend een verbale bedreiging, opleverend het misdrijf van artikel 285 Sr, dient bij delicten, waarbij de bedreiging slechts een delictsbestanddeel is, rekening te worden gehouden met de context van het delict, waarbinnen de bedreiging zich heeft afgespeeld. In die context kunnen ook andersoortige gedragingen dan de hiervoor genoemde, welke gedragingen eveneens geschikt kunnen zijn om een objectief bedreigende situatie te creëren en waardoor het gronddelict bevorderd wordt, medebepalend zijn voor de kwalificatie van het indexdelict als een misdrijf, bedoeld in artikel 38e lid 1 Sr.

Op 31 juli 2012 oordeelde het EHRM dat uit de artikelen 38e Sr en 359, zevende lid, Sv volgt dat verlenging van een TBS-maatregel met dwangverpleging na een periode van vier jaar slechts mogelijk is als de rechter in het vonnis of arrest waarbij die maatregel onherroepelijk is opgelegd expliciet heeft overwogen dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (een 'geweldsdelict').[9] Wordt niet aan dit vereiste voldaan, dan mag de TBS-maatregel met dwangverpleging na ommekomst van die periode van vier jaar niet opnieuw worden verlengd.

Naar aanleiding van dit arrest heeft de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem op 1 oktober 2012 een richtinggevende beslissing[10] gewezen waarin het hof is teruggekomen op zijn eerdere opvatting over de bevoegdheid van de verlengingsrechter (in hoger beroep).[11] In zijn beslissing van 1 oktober 2012 overweegt het hof dat in die gevallen waarin de in art. 359, zevende lid, Sv voorgeschreven motivering ontbreekt, de TBS niet van onbepaalde duur kan zijn en derhalve gemaximeerd is. Het is volgens de Penitentiaire Kamer niet langer aan de verlengingsrechter (in hoger beroep) om in een dergelijk geval door interpretatie van de uitspraak van de opleggingsrechter (lees: door een 'volle toets') alsnog vast te stellen of de TBS al dan niet is opgelegd ter zake van een

[7] Hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616.
[8] Hof Arnhem 16 mei 2012, LJN BW6050.
[9] EHRM 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland).
[10] Hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788.
[11] Lees: de opvatting in hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616.

'geweldsdelict' als hiervoor beschreven.[12] Van een dergelijke interpretatie is echter volgens het hof geen sprake indien blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een 'geweldsdelict' (het 'evidentiecriterium'). In die gevallen is de TBS-maatregel niet zonder meer gemaximeerd.

In zijn beslissing van 1 oktober 2012 op het beroep tegen een TBS-verlenging concludeert het hof dat de bewezenverklaring (i.c. een verbale bedreiging waarbij met een mes stekende bewegingen in de richting van een persoon zijn gemaakt), kwalificatie en/of strafmotivering niet zonder meer uitsluitsel geven over de vraag of er sprake is van een 'geweldsdelict', zodat de TBS naar het oordeel van het hof in dit geval is gemaximeerd.[13]

Het motiveringsvoorschrift van artikel 359, zevende lid, Sv is ingevoerd per 15 januari 1994.[14] Voordien behoefde de strafrechter zich bij het opleggen van een TBS-maatregel met dwangverpleging niet uit te laten over de vraag of er sprake was van een geweldsdelict. In zijn richtinggevende beslissing van 8 november 2012 zet de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem uiteen welke gevolgen dit heeft voor de verlenging van de TBS.[15] Met inachtneming van het overgangsrecht[16] zal de verlengingsrechter in de gevallen waarin de vervolging eerder dan 15 januari 1994 is aangevangen en TBS met dwangverpleging is opgelegd, alsnog zelfstandig moeten beoordelen of de TBS-maatregel is opgelegd voor een geweldsdelict en de dwangverpleging al dan niet is gemaximeerd. Er is in die gevallen sprake van een 'volle toets'.[17]

In zijn beslissing van 5 november 2012 overweegt de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem dat het uit het oogpunt van de rechtszekerheid de voorkeur verdient dat reeds de rechter die een TBS *met voorwaarden* oplegt zich, ook al is art. 359, zevende lid, Sv niet van toepassing, uitlaat over de vraag of de maatregel wordt opgelegd voor een geweldsmisdrijf.[18]

Indien na oplegging van een TBS met voorwaarden op de voet van art. 38c Sr alsnog de verpleging van overheidswege wordt bevolen, zal indien de opleggingsrechter zich daarover niet al heeft uitgelaten, de omzettingsrechter dan wel de verlengingsrechter zich alsnog moeten uitlaten over de vraag of sprake is van een geweldsdelict. Ook hier is sprake van een 'volle toets'.

1.3 De bevindingen van de Taskforce

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat, in de zaken waarvan de Taskforce signaleert dat de recente jurisprudentie daarvoor mogelijk consequenties heeft voor wat betreft de (verdere) tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel, zij voor deze zaken enkel nadere aandacht vraagt en geen uitspraken doet over eerdere rechterlijke beslissingen noch vooruitloopt op toekomstige beslissingen, die anders kunnen uitvallen door interpretatieverschillen. Voor de rechtspraak gaat het daarbij om de zaken die bij de beoordeling van een eventuele toekomstige vordering tot verlenging nadere bestudering vergen.

---

[12] In enkele gevallen heeft de verlengingsrechter op grond van de beslissingen van het hof Arnhem van 30 mei 2011 en 16 mei 2012 alsnog vastgesteld dat er sprake was van een 'geweldsmisdrijf'. Waar dit het geval was, heeft de Taskforce geen acht geslagen op dit oordeel, maar de zaak in de lijn van de uitspraak van het EHRM van 31 juli 2012 beoordeeld op grond van het vonnis of arrest waarbij de TBS onherroepelijk aan de veroordeelde is opgelegd.

[13] Na 1 oktober 2012 volgden nog twee richtinggevende beslissingen met betrekking tot art. 359, zevende lid, Sv van de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem. Zie hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 (TBS met voorwaarden) en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685 (vervolging aangevangen vóór 15 januari 1994).

[14] Stb. 1994, 14.

[15] Hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685.

[16] Artikel VIII van de Wet van 15 december 1993, Stb. 1994, 13.

[17] Vgl. de hiervoor beschreven beslissingen hof Arnhem 30 mei 2011, LJN BQ6616 en hof Arnhem 16 mei 2012, LJN BW6050.

[18] Hof Arnhem, 5 november 2012, LJN BY2256.

De Taskforce heeft **59 zaken**[19] gesignaleerd die in het licht van de huidige jurisprudentie nadere aandacht vragen, waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn langer is dan vier jaar en **52 zaken**[20] die in dit verband nadere aandacht vragen waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn korter dan of gelijk is aan vier jaar.

Hierna worden in hoofdstuk 2 de resultaten van het onderzoek uiteengezet. In hoofdstuk 3 wordt een samenvatting van de onderzoeksresultaten gegeven.

Vanuit het oogpunt van privacy zijn de namen en overige persoonsgegevens van TBS-gestelden in de tabellen van dit rapport weggelaten. De gegevensbestanden van het onderzoek zijn ondergebracht bij het stafbureau LOVS (Raad voor de rechtspraak, Den Haag).

[19] De lijsten A-2 en D in bijlage V.
[20] De lijsten A-1 en C in bijlage V.

2. Zaken die nadere aandacht vragen

In het onderzoek zijn de volgende vragen door de Taskforce beantwoord (zie **bijlage IV**):

- Is in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 359 lid 7 Sv jo art. 38e lid 1 Sr)?[21]

- Zo nee, kan blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict', hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788)?[22]

- Zo nee, is een 'volle toets' mogelijk omdat:
  a. er sprake is van oplegging van een TBS met voorwaarden (hof Arnhem, 5 november 2012, LJN BY2256) of
  b. de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, dateert van vóór 15 januari 1994 (hof Arnhem, 8 november 2012, LJN BY2685)?[23]

- Zo ja, betreft het een misdrijf/misdrijven dat/die gericht is/zijn tegen of gevaar veroorzaakt/ veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr, vgl. hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616 en 15 mei 2012, LJN BW6050)?

- Zo nee, is de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging van de TBS-maatregel na afloop van de huidige termijn korter dan of gelijk aan vier jaar?

Aan de hand van deze vragen zijn door de Taskforce de volgende overzichten samengesteld:[24]

- **Lijst A:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is niet mogelijk **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', geen 'volle toets')**.

---

[21] Teneinde interpretatie zoveel mogelijk te vermijden, heeft de Taskforce bij de beantwoording van de eerste vraag onderzocht of de letterlijke bewoordingen van de wet (art. 38e lid 1 Sr in samenhang met art. 359 lid 7 Sv) in de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel zijn opgenomen. De Taskforce heeft met die bewoordingen gelijkgesteld de zinsneden "inbreuk op de lichamelijke integriteit", "krenking van de lichamelijke integriteit", "bedreiging van de fysieke integriteit" en "inbreuk op de onaantastbaarheid van personen". Indien deze bewoordingen niet expliciet in het vonnis of arrest zijn opgenomen, is de eerste vraag met "nee" beantwoord, zelfs al is de TBS opgelegd voor een levensdelict. De Taskforce heeft daarmee een beperkte uitleg gegeven aan het motiveringsvoorschrift van art. 359, zevende lid, Sv. Dat de vraag door de Taskforce met 'nee' beantwoord is, betekent niet zonder meer dat ook de verlengingsrechter die vraag aldus zal beantwoorden. Het is immers denkbaar dat ook met andere bewoordingen is voldaan aan art. 359 lid 7 Sv.

[22] De Taskforce heeft het evidentiecriterium als volgt gehanteerd: op basis van de beslissing van het hof Arnhem van 30 mei 2011, LJN BQ6616 is het afhankelijk van de omstandigheden van het concrete geval of bedreiging een geweldsdelict oplevert. De beoordeling van die omstandigheden is in het algemeen een kwestie van interpretatie. Dat ligt anders in die gevallen dat niet (slechts) sprake is van een bedreiging maar van een delictshandeling die een daadwerkelijke aantasting van het lichaam van het slachtoffer tot gevolg heeft. In die gevallen is volgens de Taskforce evident sprake van een geweldsdelict.

[23] Omdat de datum van aanvang van de vervolging op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens niet eenvoudig door de Taskforce is vast te stellen, is er voor gekozen om in het kader van dit onderzoek deze datum buiten beschouwing te laten en de 'volle toets' slechts toe te passen op de gevallen waarin de TBS-maatregel onherroepelijk is opgelegd vóór 15 januari 1994 en niet is voldaan aan het 'evidentiecriterium'.

[24] Zie bijlage V. Met betrekking tot de overzichten maakt de Taskforce uitdrukkelijk het voorbehoud dat de verlengingsrechter (in hoger) beroep mogelijk anders tegen deze zaken zal aankijken.

- **Lijst B:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is op grond van de jurisprudentie wel mogelijk en levert op dat sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', wèl 'volle toets', wèl 'geweldsdelict')**.

- **Lijst C:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is echter na afloop van de huidige termijn niet langer dan vier jaar **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', wèl 'volle toets', géén 'geweldsdelict', dwangverpleging ≤ 4 jaar)**.

- **Lijst D:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is na afloop van de huidige termijn langer dan vier jaar **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', wèl 'volle toets', géén 'geweldsdelict', dwangverpleging > 4 jaar)**.

In de overzichten is géén nader onderscheid gemaakt tussen zaken waarin expliciet is gemotiveerd dat de TBS-maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen en zaken waarin niet aan dit motiveringsvoorschrift is voldaan, maar waarin wel lijkt te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'.

De Taskforce heeft in **lijst A** een nader onderscheid gemaakt in zaken waarin de totale duur van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn **korter dan of gelijk aan vier jaar** is (**lijst A-1**) en de zaken waarin die duur **langer dan vier jaar** is (**lijst A-2**).

De in totaal **59 gevallen** die genoemd worden op de **lijsten A-2 en D** vragen volgens de Taskforce in het licht van de huidige jurisprudentie nadere aandacht. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is in deze gevallen na afloop van de huidige termijn langer dan vier jaar. Door de Taskforce is ter zake van deze gevallen verslag gedaan van de datum van de laatst bekende onherroepelijke beslissing[25] en de instantie die deze beslissing heeft genomen. Deze zaken worden in **bijlage V** weergegeven.

De in totaal **52 gevallen** die genoemd worden op de **lijsten A-1 en C** vragen volgens de Taskforce in het licht van de huidige jurisprudentie eveneens nadere aandacht. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is in deze gevallen na afloop van de huidige termijn echter korter dan of gelijk aan vier jaar. Ook deze zaken worden in **bijlage V** weergegeven.

[25] Voor zover van die beslissing bleek uit CDD+.

Nota bene: zaken waarvan uit de beschikbare onderzoeksgegevens[26] is gebleken dat de TBS-maatregel op 29 november 2012 inmiddels onherroepelijk is beëindigd, zijn niet in het onderzoek betrokken en worden derhalve niet in de tabellen weergegeven.

[26] Die niet 100% actueel zijn. Zie voetnoot 6.

3. Samenvatting

De Taskforce TBS heeft in de periode van 26 november tot en met 5 december 2012 in het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen te ’s-Gravenhage in totaal 2396 dossiers van TBS-gestelden onderzocht op de vraag of recente jurisprudentie[27] voor deze zaken mogelijk consequenties heeft voor wat betreft de (verdere) tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel.

In totaal zijn door de Taskforce **59 zaken**[28] gesignaleerd die in het licht van deze jurisprudentie nadere aandacht vragen, waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn langer is dan vier jaar en **52 zaken**[29] die in dit verband nadere aandacht vragen waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn korter dan of gelijk is aan vier jaar.

[27] De uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens van 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland) en de beslissingen van de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem. In het bijzonder hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788, hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685.
[28] De lijsten A-2 en D in bijlage V.
[29] De lijsten A-1 en C in bijlage V.

Overzicht bijlagen

Bijlage I	Toepasselijke wettelijke voorschriften
Bijlage II	Instructie TBS-onderzoek
Bijlage III	Stroomschema TBS-onderzoek
Bijlage IV	Vragenlijst Taskforce TBS
Bijlage V	Lijsten A-1, A-2, B, C en D

Bijlage I

Toepasselijke wettelijke voorschriften

Toepasselijke wettelijke voorschriften

Artikel 37a Wetboek van Strafrecht

1. De verdachte bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond, kan op last van de rechter ter beschikking worden gesteld indien:
1° het door hem begane feit een misdrijf is waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld dan wel behoort tot een der misdrijven omschreven in de artikelen 132, 285, eerste lid, 285b, en 395 van het Wetboek van Strafrecht, 175, tweede lid, onderdeel b, of derde lid in verbinding met het eerste lid, onderdeel b, van de Wegenverkeerswet 1994, en 11, tweede lid, van de Opiumwet, en
2° de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel eist.
2. Bij toepassing van het vorige lid kan de rechter afzien van het opleggen van straf, ook indien hij bevindt dat het feit wel aan de verdachte kan worden toegerekend.
3. Het tweede en derde lid van artikel 37 zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Bij het geven van een last als bedoeld in het eerste lid neemt de rechter de inhoud van de overige adviezen en rapporten die over de persoonlijkheid van de verdachte zijn uitgebracht, alsmede de ernst van het begane feit of de veelvuldigheid van voorafgegane veroordelingen wegens misdrijf in aanmerking.

Artikel 37b Wetboek van Strafrecht

1. De rechter kan bevelen dat de ter beschikking gestelde van overheidswege wordt verpleegd, indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen de verpleging eist.
2. Indien de rechter naast de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege een gevangenisstraf heeft opgelegd kan de rechter in zijn uitspraak een advies opnemen omtrent het tijdstip waarop de terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege dient aan te vangen.

Artikel 38 Wetboek van Strafrecht

1. Indien de rechter niet een bevel als bedoeld in artikel 37b geeft, stelt hij ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen voorwaarden betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde. Als algemene voorwaarde geldt dat de ter beschikking gestelde ten behoeve van het vaststellen van zijn identiteit medewerking verleent aan het nemen van een of meer vingerafdrukken of een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage aanbiedt.
2. De rechter geeft tevens een in de uitspraak aangewezen instelling, die aan bepaalde bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen eisen voldoet, opdracht de ter beschikking gestelde bij de naleving van de voorwaarden hulp en steun te verlenen. Bij het verlenen van hulp en steun bij de naleving van de voorwaarden wordt de identiteit van de ter beschikking gestelde vastgesteld op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste volzin, en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.
3. Indien bij de uitspraak tevens een vrijheidsstraf wordt opgelegd voor een langere periode dan drie jaar legt de rechter in de uitspraak de aard van de zorgverlening vast, die als voorwaarde is vastgesteld.
4. In het geval als bedoeld in het derde lid, stelt de rechter voorafgaand aan het ontslag uit detentie zo nodig opnieuw de voorwaarden vast betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde. Het openbaar ministerie kan hiertoe, uiterlijk zes maanden voorafgaand aan het ontslag uit detentie, een met redenen omklede vordering indienen.

5. Indien bij de uitspraak tevens een vrijheidsstraf wordt opgelegd, kan deze in het in het eerste lid van dit artikel bedoelde geval ten hoogste op vijf jaar worden bepaald.

6. De rechter kan op vordering van de officier van justitie of ambtshalve bevelen dat de terbeschikkingstelling met voorwaarden dadelijk uitvoerbaar is.
7. Een bevel als bedoeld in het zesde lid gaat in op het ogenblik waarop de verdachte ter tenuitvoerlegging van dit bevel wordt aangehouden, dan wel op het tijdstip waarop de tenuitvoerlegging van een ander bevel tot vrijheidsbeneming, in dezelfde zaak gegeven, eindigt.
8. Een voorwaarde als bedoeld in het eerste en vierde lid kan de rechter slechts stellen, indien de ter beschikking gestelde zich bereid heeft verklaard tot naleving van de voorwaarde.
9. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de procedure van terbeschikkingstelling met voorwaarden.

Artikel 38e Wetboek van Strafrecht

1. De totale duur van de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege gaat een periode van vier jaar niet te boven, tenzij de terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen.
2. Behoudens de gevallen waarin een bevel als bedoeld in artikel 37b of artikel 38c is gegeven, gaat de totale duur van de maatregel van terbeschikkingstelling een periode van negen jaar niet te boven.
3. Indien de totale duur van de terbeschikkingstelling niet in tijd is beperkt, kan de termijn van de terbeschikkingstelling telkens worden verlengd, wanneer de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen die verlenging eist.

Artikel 38f Wetboek van Strafrecht

1. De termijn van de terbeschikkingstelling loopt niet:
a. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde die van overheidswege wordt verpleegd uit anderen hoofde rechtens zijn vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat hij uit zodanige vrijheidsontneming ongeoorloofd afwezig is;
b. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde met voorwaarden, bedoeld in artikel 38, eerste lid, rechtens zijn vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat hij uit zodanige vrijheidsontneming ongeoorloofd afwezig is;
c. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde die van overheidswege wordt verpleegd, langer dan een week achtereen ongeoorloofd afwezig is uit de inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden;
d. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde met voorwaarde langer dan een week achtereen ongeoorloofd afwezig is uit de inrichting waarin hij krachtens de voorwaarde is opgenomen.
2. In afwijking van het eerste lid, onder a, loopt de termijn van de terbeschikkingstelling wel indien de ter beschikking gestelde:
a. krachtens een last als bedoeld in artikel 13 of ingevolge het bepaalde bij of krachtens de Penitentiaire beginselenwet in een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden of in een ander psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen, tenzij hij langer dan een week ongeoorloofd afwezig is uit die inrichting of dat ziekenhuis;
b. nadat de termijn van de terbeschikkingstelling een aanvang heeft genomen, in een psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen, tenzij hij langer dan een week ongeoorloofd afwezig is uit dat ziekenhuis.

Artikel 38g Wetboek van Strafrecht

1. De verpleging van overheidswege kan bij de beslissing tot verlenging van de terbeschikkingstelling voor de tijd van een jaar, dan wel voor de tijd van twee jaren, door de rechter ambtshalve, op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de ter beschikking gestelde of zijn raadsman voorwaardelijk worden beëindigd.
2. Indien de rechter de verpleging van overheidswege op grond van het eerste lid beëindigt, stelt hij ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen en goederen voorwaarden betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde. De artikelen 38, eerste lid, laatste volzin, tweede en vierde lid, en 38a zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de procedure van de voorwaardelijke beëindiging van het bevel tot verpleging.

Artikel 38j Wetboek van Strafrecht

1. In geval van voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege kan de terbeschikkingstelling telkens met een jaar, dan wel met twee jaren, worden verlengd.
2. De totale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging bedraagt ten hoogste negen jaren.
3. Indien de in het tweede lid bedoelde termijn is verstreken, zonder dat een last tot hervatting van de verpleging van overheidswege als bedoeld in artikel 38k is gegeven, eindigt de terbeschikkingstelling van rechtswege.

Artikel 359 Wetboek van Strafvordering

1. Het vonnis bevat het ten laste gelegde alsmede de vordering van de officier van justitie.
2. De beslissingen vermeld in de artikelen 349, eerste lid, en 358, tweede en derde lid, zijn met redenen omkleed. Het vonnis geeft, indien de beslissing afwijkt van door de verdachte dan wel door de officier van justitie uitdrukkelijk onderbouwde standpunten, in het bijzonder de redenen op die daartoe hebben geleid.
3. De beslissing dat het feit door de verdachte is begaan, moet steunen op de inhoud van in het vonnis opgenomen bewijsmiddelen, houdende daartoe redengevende feiten en omstandigheden. Voor zover de verdachte het bewezen verklaarde heeft bekend, kan een opgave van bewijsmiddelen volstaan, tenzij hij nadien anders heeft verklaard dan wel hij of zijn raadsman vrijspraak heeft bepleit.
4. Bij toepassing van artikel 9a of artikel 44a van het Wetboek van Strafrecht geeft het vonnis in het bijzonder redenen op die tot de beslissing hebben geleid.
5. Het vonnis geeft in het bijzonder de redenen op, die de straf hebben bepaald of tot de maatregel hebben geleid.
6. Bij de oplegging van een straf of maatregel die vrijheidsbeneming medebrengt, geeft het vonnis in het bijzonder de redenen op die tot de keuze van deze strafsoort, dan wel tot deze soort maatregel hebben geleid. Het vonnis geeft voorts zoveel mogelijk de omstandigheden aan, waarop bij de vaststelling van de duur van de straf is gelet.
7. Als de maatregel van terbeschikkingstelling met verpleging is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, geeft het vonnis dit onder opgave van redenen aan.
8. Alles op straffe van nietigheid.

Bijlage II

Instructie Taskforce TBS

INSTRUCTIE TBS-DOSSIERONDERZOEK

Op 31 juli 2012 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in een arrest[1] overwogen dat uit de artikelen 38e Sr en 359, zevende lid, Sv volgt dat verlenging van een TBS-maatregel na een periode van vier jaar slechts mogelijk is als de rechter in het vonnis waarbij die maatregel is opgelegd expliciet heeft overwogen dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (een 'geweldsdelict'). Wordt niet aan dit vereiste voldaan, dan mag de maatregel na ommekomst van die periode van vier jaar niet opnieuw worden verlengd.

Naar aanleiding van dit arrest heeft de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem op 1 oktober 2012 een richtinggevende uitspraak[2] gewezen waarin wordt overwogen dat in die gevallen waarin de in art. 359, zevende lid, Sv voorgeschreven motivering ontbreekt, de terbeschikkingstelling niet van onbepaalde duur kan zijn en derhalve is gemaximeerd. Het is niet aan de verlengingsrechter (in hoger beroep) om in een dergelijk geval door interpretatie van de uitspraak van de opleggingsrechter alsnog vast te stellen of de terbeschikkingstelling al dan niet is opgelegd ter zake van een 'geweldsdelict' als hiervoor beschreven. Van een dergelijke interpretatie is echter volgens het hof geen sprake indien blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een 'geweldsdelict'. In die gevallen is de TBS-maatregel niet zonder meer gemaximeerd.

In zijn beslissing van 1 oktober 2012 op het beroep tegen een verlenging van de TBS concludeert het hof dat de bewezenverklaring (i.c. een verbale bedreiging waarbij met een mes stekende bewegingen in de richting van een persoon zijn gemaakt), kwalificatie en/of strafmotivering niet zonder meer uitsluitsel geven over de vraag of er sprake is van een 'geweldsdelict', zodat de terbeschikkingstelling naar het oordeel van het hof in dit geval is gemaximeerd.

Naar aanleiding van deze beslissingen van het EHRM en het gerechtshof Arnhem heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie –gezien het maatschappelijke belang van deze kwestie en om de minister, die belast is met de tenuitvoerlegging van de maatregel, het openbaar ministerie en de klinieken in staat te stellen zich adequaat te kunnen voorbereiden op eventuele consequenties voor de (verdere) tenuitvoerlegging - de Raad voor de rechtspraak verzocht om een onderzoek in te stellen en na te gaan of er vergelijkbare zaken zijn.

Door de Raad voor de rechtspraak is vervolgens een Taskforce ingesteld, die als taak heeft het onderzoeken van alle dossiers waarin een TBS-maatregel is opgelegd voor zover deze maatregel nog niet is beëindigd. Deze dossiers zullen worden bekeken aan de hand van de criteria die volgen uit het EHRM-arrest en de beslissing van de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem.

Van belang is dat in het onderzoek **alle** dossiers worden gelicht, waarin al dan niet in combinatie met een gevangenisstraf, een tbs-maatregel is opgelegd en ongeacht of deze maatregel op dit

[1] EHRM 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland).
[2] Hof Arnhem, 1 oktober 2012, TBS P12/0186, LJN BX8788.

moment wordt ten uitvoer gelegd. Die zaken, waarin inmiddels de tenuitvoerlegging van de maatregel is beëindigd, kunnen buiten het onderzoek worden gelaten.

DJI/Directie Forensische Zorg (DiForZo) beschikt over al deze dossiers. Met DJI/Directie Forensische Zorg dienen afspraken te worden gemaakt over de wijze waarop en wanneer deze schaduwdossiers fysiek/elektronisch kunnen worden geraadpleegd.

Gecontroleerd moet worden aan de hand van de uitspraak waarbij de TBS-maatregel onherroepelijk is opgelegd. Dat kan dus ook een arrest van het hof zijn.

IN GEVAL DE VERVOLGING IS AANGEVANGEN VÓÓR 15-01-1994

Het motiveringsvoorschrift van artikel 359 lid 7 Sv is ingevoerd per 15 januari 1994 (Stb. 1994, 14). Voordien behoefde de strafrechter zich bij het opleggen van een TBS-maatregel niet uit te laten over de vraag of er sprake was van een geweldsdelict. In zijn richtinggevende beslissing van 8 november 2012, LJN BY2685, zet de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem uiteen welke gevolgen dit heeft voor de verlenging van de TBS.

Met inachtneming van het overgangsrecht (artikel VIII van de Wet van 15 december 1993, Stb. 1994, 13) zal de verlengingsrechter in de gevallen waarin de vervolging eerder dan 15 januari 1994 is aangevangen en TBS met dwangverpleging is opgelegd, alsnog zelfstandig moeten beoordelen of de TBS-maatregel is opgelegd voor een geweldsdelict en de dwangverpleging al dan niet is gemaximeerd. Er is in dat geval sprake van een 'volle toets' (vgl. Hof Arnhem 30 mei 2011, LJN BQ6616 en Hof Arnhem 16 mei 2012, LJN BW6050).

Omdat de datum van aanvang van de vervolging op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens niet eenvoudig zal zijn vast te stellen, is er voor gekozen om in het kader van dit onderzoek deze datum buiten beschouwing te laten en de "volle toets" slechts toe te passen op de gevallen waarin de TBS-maatregel dateert van vóór 15 januari 1994 en niet is voldaan aan het 'evidentiecriterium'.

IN GEVAL VAN EEN TBS-MAATREGEL MET VOORWAARDEN

In zijn beslissing van 5 november 2012, LJN BY2256, overweegt de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem dat het uit het oogpunt van de rechtszekerheid de voorkeur verdient dat reeds de rechter die een TBS met voorwaarden oplegt zich, ook al is art. 359 lid 7 Sv niet van toepassing, uitlaat over de vraag of de maatregel wordt opgelegd voor een geweldsmisdrijf.

Indien na oplegging van een TBS met voorwaarden op de voet van art. 38c Sr alsnog de verpleging van overheidswege wordt bevolen, zal indien de opleggingsrechter zich daarover niet al heeft uitgelaten, de omzettingsrechter dan wel de verlengingsrechter zich alsnog moeten uitlaten over de vraag of sprake is van een geweldsdelict. Ook hier is sprake van een 'volle toets'.

In die gevallen waarin niet is voldaan aan het motiveringsvoorschrift van art. 359 lid 7 Sv en evenmin aan het 'evidentiecriterium' zal op basis van een "volle toets" gecontroleerd moeten worden of sprake is van een al dan niet gemaximeerde TBS, indien alsnog de verpleging van overheidswege wordt bevolen.

DE CONTROLE BETREFT DE VOLGENDE PUNTEN:

- Is in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 359 lid 7 Sv jo art. 38e lid 1 Sr)?

- Zo nee, kan blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict'), Hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788? Bij twijfel: NEE.

- Zo nee, is een 'volle toets' mogelijk omdat:
  a. er sprake is van oplegging van een tbs met voorwaarden (5 november 2012, LJN BY2256) of
  b. de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd dateert van vóór 15 januari 1994 (Hof Arnhem, 8 november 2012, LJN BY2685)?

- Zo ja, betreft het een misdrijf/misdrijven dat/die gericht is/zijn tegen of gevaar veroorzaakt/ veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr, vgl. Hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616 en 15 mei 2012, LJN BW6050)?

- Zo nee, is de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging van de TBS-maatregel na afloop van de huidige termijn korter dan vier jaar?

AAN DE HAND VAN BOVENSTAANDE VRAGEN KAN BEOORDEELD WORDEN OF DE TBS-MAATREGEL AL DAN NIET IN STRIJD MET DE WET IS VERLENGD.

Bij de beoordeling van de vraag of uit de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict') dient men vooral alert te zijn bij:

- Brandstichting (art. 157 Sr)
- Kinderpornografie (art. 240b Sr)
- Mondelinge of schriftelijke bedreiging (art. 285 Sr)
- Gekwalificeerde diefstal (art. 312 Sr)
- Afpersing (art. 317 Sr)

Per geval zal –zonder de uitspraak te interpreteren– aan de hand van de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel moeten worden vastgesteld of evident sprake is van een 'geweldsmisdrijf'.

Brandstichting met alleen gevaar voor goederen maakt dat de tbs-maatregel gemaximeerd is. Hetzelfde geldt voor een bedreiging, waarbij de bedreiging slechts mondeling of schriftelijk is geweest. De delicten van 312 en 317 Sr met enkel bedreiging zijn eveneens gemaximeerd indien de bedreiging alleen maar verbaal is geweest.

Misdrijven waarbij evident sprake zal zijn van 'een geweldsdelict' zijn:

- **Brandstichting met gevaar voor personen (art. 157 onder 2 Sr)**
- **Brandstichting met de dood tot gevolg (art. 157 onder 3 Sr)**
- **Mishandeling met zwaar lichamelijk letsel (art. 300 lid 2 Sr)**
- **Zware mishandeling (art. 302 Sr)**
- **Doodslag (art. 287 Sr)**
- **Moord (art. 289 Sr)**
- **Diefstal met geweld (art. 312 Sr)**
- **Vervaardigen (niet virtuele) kinderporno (art. 240b Sr)**
- **Verkrachting (art. 242 Sr)**
- **Aanranding van de eerbaarheid (art. 246 Sr)**
- **Seksuele delicten als bedoeld in de artt. 243, 244, 245, 247, 249 en 250 Sr**

Voor elk dossier dient bijgaand controleformulier te worden ingevuld.

NOODVERBAND

De minister van Veiligheid en Justitie is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel. De wet voorziet niet in de mogelijkheid om tussentijds een vordering of verzoek ten aanzien van (de tenuitvoerlegging van) een verlengingsbeslissing aanhangig te maken (Hof Arnhem, 2 september 2011, TBS P11/0305, LJN BR6622). De titel waarop de TBS-gestelde na oplegging of verlenging van de maatregel verblijft, is gebaseerd op een onherroepelijke beslissing. Indien sprake is van een aandachtsgeval dient door DJI/het openbaar ministerie zo veel mogelijk geanticipeerd te worden op eventuele complicaties met betrekking tot een (verdere) tenuitvoerlegging/verlenging van de maatregel.

In voorkomende gevallen is de Begeleidingscommissie voor nader overleg benaderbaar voor leden van de Taskforce.

TIJDPAD

Verzoek van ministerie aan Rvdr tot het doen van onderzoek	08-10-2012
Formeren Taskforce	24-10-2012
Voorbereidingen onderzoek	24-10-2012 t/m 23-11-2012
Startbijeenkomst Begeleidingscommissie en Taskforce	26-11-2012
Dossieronderzoek DJI	26-11-2012 t/m 07-12-2012
Aanvullend onderzoek (indien nodig)	10-12-2012 t/m 04-01-2013
Rapport Taskforce: concept gereed	07-01-2013
Vaststelling rapport	14-01-2013
Aanbieding rapport Taskforce aan Rvdr	16-01-2013

Bijlage III

Stroomschema TBS-onderzoek

TBS-onderzoek november-december 2012 **Stroomschema**

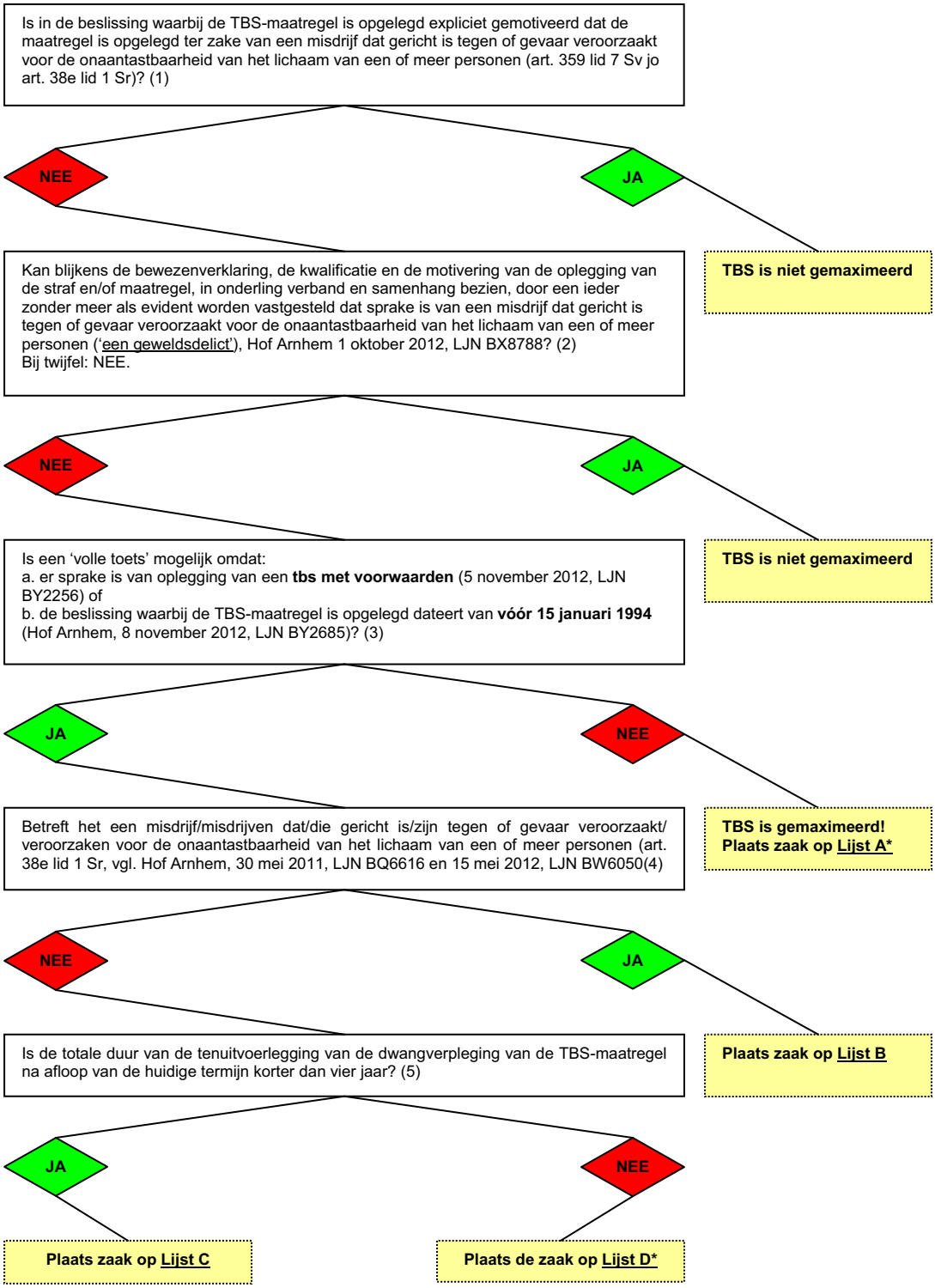

***) Noteer de volgende gegevens:**
- indexdelict(en)
- combinatievonnis ja/nee
- instantie laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
- datum laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
- verlengingstermijn
- expiratiedatum lopende termijn

Versie 16 november 2012

Bijlage IV

Vragenlijst Taskforce TBS

Vragenlijst Taskforce TBS onderzoek november-december 2012

Naam veroordeelde:

Parketnummer (TBS-vonnis of -arrest):

1. Is in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 359 lid 7 Sv jo art. 38e lid 1 Sr)?

☐ JA. **<EINDE ONDERZOEK>**
☐ NEE. Zie vraag **2**.

2. Kan blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict'), Hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788? Bij twijfel: NEE.

☐ JA. **<EINDE ONDERZOEK>**
☐ NEE. Zie vraag **3**.

3. Is een 'volle toets' mogelijk omdat:
a. er sprake is van oplegging van een tbs met voorwaarden (5 november 2012, LJN BY2256) of
b. de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd dateert van vóór 15 januari 1994 (Hof Arnhem, 8 november 2012, LJN BY2685)?

☐ JA. Zie vraag **4**.
☐ NEE. Plaats de zaak op **lijst A***. **<EINDE ONDERZOEK>**

4. Betreft het een misdrijf/misdrijven dat/die gericht is/zijn tegen of gevaar veroorzaakt/ veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr, vgl. Hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616 en 15 mei 2012, LJN BW6050)?

☐ JA. Plaats de zaak op **lijst B**. **<EINDE ONDERZOEK>**
☐ NEE. Zie vraag **5.**

5. Is de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging van de TBS-maatregel na afloop van de huidige termijn korter dan vier jaar?

☐ JA. Plaats de zaak op **lijst C**. **<EINDE ONDERZOEK>**
☐ NEE. Plaats de zaak op **lijst D***. **<EINDE ONDERZOEK>**

Opmerkingen:

* Vermeld daarbij op de lijst (A of D):
- indexdelict(en) (artikelnummer(s))
- combinatievonnis ja/nee
- instantie laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
- datum laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
- verlengingstermijn
- expiratiedatum lopende termijn

Bijlage V

Lijsten A-1, A-2, B, C en D

Lijst A-1: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is niet mogelijk. De totale duur van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn is *korter dan of gelijk aan* vier jaar **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', geen 'volle toets', dwangverpleging ≤ 4 jaar)**.[1]

Nr.	Artikel(en) indexdelict(en)	Combinatie vonnis	Instantie laatste beslissing	Datum laatste beslissing	Verlengings termijn	Expiratie datum
1.	285 Sr	nee	Rb Rotterdam	30-10-2012	Afgewezen (appel loopt)	13-10-2012
2.	285 Sr	ja	Rb Groningen	25-7-2012	1 jaar	1-7-2013
3.	317 Sr	ja	Hof Arnhem	10-6-2011	2 jaar	14-1-2013
4.	282a Sr	ja	Hof Arnhem	20-12-2011	2 jaar	31-10-2013
5.	285 Sr	nee	Rb Breda	11-2-2011	2 jaar	14-2-2013
6.	46, 285, 289, 303 Sr	nee	Rb Rotterdam	18-2-2011	2 jaar	3-2-2013
7.	285, 285b Sr	ja	Rb Arnhem	12-10-2012	2 jaar	28-9-2014

8.	312 Sr	ja	Rb Roermond	16-9-2011	2 jaar	23-9-2013
9.	240b Sr	ja	Rb Dordrecht	9-12-2011	2 jaar	3-12-2013
10.	285 Sr	ja	Rb ‘s-Gravenhage	13-2-2012	2 jaar	29-12-2013
11.	317 Sr	ja	Rb ‘s-Gravenhage	8-12-2009	n.v.t.	26-12-2012
12.	285 Sr	nee	Rb Arnhem	8-7-2011	2 jaar	15-7-2013
13.	282, 312, 317 Sr	ja	Hof Arnhem	16-8-2012	2 jaar	5-5-2014
14.	310, 312 Sr	ja	Rb Rotterdam	12-4-2012	2 jaar	5-4-2014
15.	317 Sr	ja	Rb Utrecht	4-5-2010	n.v.t.	13-12-2012
16.	285 Sr	nee	Rb ’s-Gravenhage	17-7-2012	2 jaar	27-5-2014
17.	317 Sr	ja	Rb Amsterdam	23-7-2012	2 jaar	24-4-2014

18.	285 Sr	nee	Rb Alkmaar	27-7-2010	n.v.t.	11-8-2012
19.	285 Sr	ja	Rb Middelburg	8-10-2010	n.v.t.	23-10-2012
20.	285, 317, 46 Sr	ja	Rb Maastricht	16-2-2011	n.v.t.	20-6-2013
21.	317 Sr	ja	Hof ’s-Hertogenbosch	8-3-2011	n.v.t.	23-3-2013
22.	285 Sr	ja	Rb Groningen	30-12-2011	n.v.t.	27-2-2014
23.	285 Sr	ja	Hof ‘s-Hertogenbosch	6-2-2012	n.v.t.	18-4-2014
24.	285, 312, 317 Sr	ja	Rb Amsterdam	10-5-2012	n.v.t.	23-12-2014
25.	310, 312 Sr	ja	Rb ‘s-Hertogenbosch	29-12-2010	2 jaar	20-12-2012

Lijst A-2: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is niet mogelijk. De totale duur van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn is *langer dan* vier jaar **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', geen 'volle toets', dwangverpleging ≥ 4 jaar)**.

Nr.	Artikel(en) indexdelict(en)	Combinatie vonnis	Instantie (laatste beslissing)	Datum laatste beslissing	Verlengings termijn	Expiratie datum
1.	317, 45 Sr	ja	Rb Almelo	13-9-2012	1 jaar	16-9-2013
2.	312 Sr	ja	Rb Groningen	23-11-2011	1 jaar	26-10-2012
3.	310, 312, 317 Sr	ja	Rb Assen	18-10-2012	1 jaar	30-8-2012
4.	310, 312 Sr	ja	Rb Rotterdam	14-10-2011	1 jaar	20-9-2012
5.	310, 312 Sr	ja	Hof Arnhem	5-3-2012	1 jaar	6-7-2012
6.	285, 317 Sr	ja	Hof Arnhem	18-6-2012	1 jaar	24-12-2012
7.	285 Sr	nee	Rb Middelburg	4-1-2011	2 jaar	3-1-2013
8.	285 Sr	ja	Rb Arnhem	25-11-2011	2 jaar	28-11-2013
9.	317 Sr	ja	Rb Haarlem	28-11-2011	1 jaar	31-12-2012
10.	285, 317 Sr	ja	Hof Arnhem	15-12-2011	1 jaar	24-9-2012

11.	282, 285 Sr	ja	Rb Maastricht	1-5-2012	1 jaar	17-4-2013
12.	317, 45 Sr	ja	Rb Rotterdam	28-6-2011	2 jaar	7-6-2013
13.	285 Sr	ja	Rb ‘s-Hertogenbosch	4-5-2012	1 jaar	12-4-2013
14.	285 Sr	ja	Rb Roermond	1-8-2012	1 jaar	29-7-2013
15.	310, 312, 317 Sr	ja	Rb ‘s-Gravenhage	10-7-2012	2 jaar	1-6-2013
16.	285, 317 Sr	ja	Rb ‘s-Gravenhage	23-11-2010	2 jaar	25-10-2012
17.	310, 312 Sr	ja	Rb ’s-Gravenhage	27-3-2012	1 jaar	30-1-2013
18.	310, 312, 317 Sr	ja	Rb Breda	12-7-2012	1 jaar	23-6-2013
19.	312 Sr	ja	Rb Leeuwarden	21-12-2010	2 jaar	23-12-2012

20.	310, 311, 312 Sr	ja	Rb Groningen	20-4-2012	2 jaar	29-3-2013
21.	157, 285 Sr	nee	Rb Groningen	29-2-2012	1 jaar	10-2-2013
22.	317 Sr	ja	Rb Roermond	29-2-2012	1 jaar	3-3-2013
23.	157 Sr	ja	Rb Maastricht	21-6-2011	2 jaar	9-6-2013
24.	310, 311, 312 Sr	ja	Rb Leeuwarden	15-12-2011	2 jaar	23-12-2013
25.	317 Sr	ja	Rb Utrecht	16-12-2011	1 jaar	7-12-2012
26.	285 Sr	ja	Rb Zwolle-Lelystad	3-1-2011	2 jaar	2-1-2013

27.	289 Sr, 26 WWM	ja	Rb Amsterdam	16-2-2012	2 jaar	16-2-2014
28.	285 Sr	ja	Rb ‘s-Gravenhage	3-4-2012	1 jaar	4-2-2013
29.	312 Sr	ja	Rb Breda	22-5-2012	1 jaar	1-5-2013
30.	285 Sr	ja	Rb Assen	14-6-2012	2 jaar	28-6-2014
31.	282, 285 Sr	nee	Rb Amsterdam	29-11-2010	2 jaar	5-1-2013
32.	285, 317 Sr	ja	Rb Zutphen	16-2-2011	2 jaar	16-2-2013
33.	317 Sr	ja	Rb Breda	19-9-2012	1 jaar	27-6-2013
34.	285, 285b Sr	ja	Rb Dordrecht	27-9-2011	2 jaar	25-4-2013
35.	317 Sr	ja	Rb Amsterdam	28-4-2011	2 jaar	11-4-2013

36.	285 Sr	ja	Rb ‘s-Gravenhage	1-11-2011	2 jaar	21-6-2013
37.	285 Sr	ja	Hof Arnhem	12-9-2012	1 jaar	25-2-2013
38.	285 Sr	ja	Rb Leeuwarden	24-10-2011	1 jaar	20-11-2012
39.	310, 312 Sr	ja	Rb Dordrecht	5-11-2010	2 jaar	26-10-2012
40.	285, 302, 304, 45 Sr	ja	Rb Maastricht	24-11-2010	2 jaar	12-11-2012
41.	282, 285 Sr	ja	Hof Arnhem	24-5-2012	2 jaar	15-9-2013
42.	317 Sr	ja	Rb Dordrecht	18-2-2011	2 jaar	6-2-2013
43.	285 Sr	ja	Rb Roermond	5-4-2012	2 jaar	22-4-2014
44.	285 Sr	nee	Rb Rotterdam	13-9-2011	2 jaar	30-5-2013
45.	285, 317 Sr	ja	Rb Groningen	1-8-2012	1 jaar	7-7-2013

46.	285, 312, 317 Sr	ja	Rb Utrecht	8-8-2012	2 jaar	26-7-2014
47.	317 Sr	ja	Rb Groningen	12-9-2012	1 jaar	6-8-2013
48.	285 Sr	ja	Rb Zwolle-Lelystad	21-6-2010	2 jaar	21-6-2012
49.	285, 317, 45 Sr	ja	Rb Leeuwarden	23-3-2011	1 jaar	25-10-2013
50.	285 Sr	nee	Rb Utrecht	15-10-2012	1 jaar	28-10-2013
51.	285 Sr	ja	Rb Haarlem	15-6-2012	1 jaar	19-7-2013
52.	317, 45 Sr	ja	Rb Rotterdam	10-8-2012	2 jaar	2-8-2012
53.	285 Sr	ja	Rb Almelo	12-5-2012	2 jaar	29-5-2013
54.	285 Sr	ja	Rb ‘s-Hertogenbosch	22-3-2012	2 jaar	10-3-2014

55.	282a Sr	ja	Rb Groningen	13-7-2012	2 jaar	28-5-2014
56.	312 Sr	ja	Hof Arnhem	16-5-2012	2 jaar	8-9-2013
57.	285 Sr	nee	Rb ‘s-Hertogenbosch	3-10-2011	1 jaar	30-9-2012
58.	312 Sr	nee	Rb ‘s-Gravenhage	10-5-2011	2 jaar	30-3-2013

Lijst B: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk en levert op dat sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', wèl 'volle toets', wèl 'geweldsdelict').**

Nr.	Zaaknummer
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	

Lijst C: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is echter na afloop van de huidige termijn niet langer dan vier jaar **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', wèl 'volle toets', géén 'geweldsdelict', dwangverpleging ≤ 4 jaar).**

Nr.	Zaaknummer
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	

Lijst D: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is na afloop van de huidige termijn langer dan vier jaar **(niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', wèl 'volle toets', géén 'geweldsdelict', dwangverpleging > 4 jaar).**

Nr.	Artikel(en) indexdelict(en)	Combinatie vonnis	Instantie (laatste beslissing)	Datum laatste beslissing	Verlengings termijn	Expiratie datum
1.	285 Sr	nee	Rb Middelburg	8-2-2011	2 jaar	19-2-2013